

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
21. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1933. évi január 27

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az *beszedési díj* címén Brassóban további 2 lejt, vidéken 6 lejt fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátartó rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETESEK** díja 6 lej, szövegoldalón 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

A vasgárdisták ismét nagy botrányt rendeztek Bukarestben

Április elsején kezdődik Románia négyéves gazdasági terve

Létrejött a genfi egyezmény, amely teljesen új alapokra fekteti az ország gazdasági és pénzügyi politikáját

Egy főszakértőt, egy kincstári fiskálist, egy költségvetési és egy könyvelési szakértőt,
valamint egy Nemzeti Bank és egy CFR szakértőt alkalmaz Románia

Új törvény készül az adósok és hitelezők viszonyának szabályozásáról

Bukarest, január 26.

A Népszövetség pénzügyi bizottságával való egyezmény aláírása, sok huzavona és nehézség után, tegnap megtörtént. A román kormány nevében Lugosianu kereskedelmi miniszter parafálta az egyezséget.

Ez a megegyezés senki számára sem lehet meglepetés. Maniu kormánya a lemondást megelőző napokban már olyan határozottsággal egyengette az utat, hogy nyilvánvaló volt, az tárgyalások, hacsak különös nehézségek nem merülnek fel, eredménnyel fognak végződni.

Beavatottak előtt ez az eredményesség kétségtelennek látszott, mert azok az ellenzéki pártok, amelyek egyébként nem találták igazoltnak a külföldi szakértőknek Románia belügyeibe való beavatkozását, az utóbbi hetekben, a mikor az új feltételeket ismerték már, hajlamosak voltak az együttműködés támogatására.

Hírek szerint a román kormánnyal szemben

a Népszövetség pénzügyi bizottsága sok engedékenységet tanúsított és kezdő ajánlatának sok román részről nehézményezett pontját elejtette.

Különösen vonatkozik ez a külföldi szakértők hatáskörére. Ezek a szakértők a kiadott jelentések szerint csupán tanácsadói joggal fognak birni, utasítani azonban nem utasíthatják a román kormányzatokat.

Ez a kikötés valószínűleg megnyugtatta a román közvéleményt az azt a rétegét, amely az ország szuverenitását féltette a külföldi szakértők közreműködésétől. Amiből — megnyugtató ide vagy oda — itt csak formákról van szó: elvégre a Népszövetség a román egyezséggel súlyos erkölcsi felelősséget vállalt. Ha az ország pénzügyi talpraállítása nem sikerül, ez nem csupán a román kormányzatok, hanem még inkább a Népszövetség kudarca lesz.

Tehát egyáltalán nem valószínű az, hogy Genf, ha nem kapott volna kezességet arra, hogy pénzügyi elveit végrehajthassa, a román gazdasági helyzet feletti patrónátust vállalta volna.

A forma tehát lehet kedvező és rokonszenves, sőt megnyugtató is. A lényeg azonban mégis csak az ellenőrzés marad. Amit egyébként örömmel kell üdvözöl-

niunk, mert az egyetlen komoly biztosítékot jelenti az irányba, hogy a romániai gazdasági válság aránylag nyugodt mederben fog lezajlani. A különböző kormányok eddigi gazdasági politikája egyáltalában nem nyújtotta a folytonosság látványát. Az utóbbi években csomó gazdasági és pénzügyi rendszer kezdett el tevékenykedni, hogy néhány hónapig tartó ura-

lom után eltűnjön a semmiségbe. Rengeteg kárt szenvedett így az ország. Amit az egyik szisztéma alkotott, a másik elsöpört. S a másik újításait a harmadik semmisítette meg.

Az egyezménynek mindenesetre megvan az a haszna, hogy

a kontinuitást helyreállítja az ország gazdasági és pénzügyi életében.

Ezenkívül is lesz sok gyakorlati eredménye. Így többek között a külföldi hitelezők is engedékenyek lesznek, ezenkívül a Népszövetséggel való együttműködés következményeképpen Románia ismét hitelképes lesz a nemzetközi piacon.

De ehhez természetesen az kell, hogy a külföldi piac kivergődjön jelenlegi inflációjából.

Mit tartalmaz az egyezmény?

Romániának a Népszövetséggel kötött egyezménye unikum: Románia ugyanis nem anyagi segítséget kért és kapott, hanem csupán szakértői közreműködést az ország gazdasági és pénzügyi helyreállítására.

Az egyezmény előszóból, négy szakaszból és két pótzáradekból áll. A bevezető s kifejti, hogy Románia 1927 február 7-én törvényt hozott, amely a lejt aranyfedezeti alapon stabilizálta. Ezzel egyidejűleg elhatározta, hogy gazdasági és pénzügyi berendezését újjászervezi. Az ország ehhez az újjászervezéshez kéri a Népszövetség

sikerét.

Az első szakaszban Románia kötelezi magát arra, hogy az állami ügyvezetést rendbehozza, a belföldi tartozásokat rendezi és a költségvetést kiegyensúlyozza.

A második szakasz négy évre szóló programot állapít meg. Az újjászervezési program, amelynek részleteit egyébként a második pótzáradek állapítja meg, 1933 április elsején kezdődik és 1937 március 31-én ér véget.

A következő két szakasz leszögezi, hogy Románia a Népszövetség ajánlata nap

ján egy kincstári fiskálist, egy költségvetési és egy könyvelési szakértőt fog kinevezni. Mindezeket felül egy főszakértőt is kineveznek, aki egyrészt irányítja a többi szakértők munkáját, másrészt a Népszövetség és a román kormány között a közvetítő szerepét fogja betölteni.

A kinevezésekkel kapcsolatos összes költségeket Románia fizeti.

Valószínű, hogy a Nemzeti Bank és a CFR is külön szakértőt kapnak, erről azonban még nincs végérvényes határozat.

A Nemzeti Bank ellenáll

Ennek a végérvényes határozatnak meghozatalát a Nemzeti Bank ellenállása gátolja. Ugyanis a Népszövetség pénzügyi bizottsága a Banca Natională-val kapcsolatban is feltételeket állapított meg.

E feltételek javarésze ellen a Nemzeti Bank nem emelt kifogást, az ellen azon-

ban határozottan tiltakozott, hogy szakértő vizsgálja felül és irányítsa ügyeit.

A jegylapok azzal érvel, hogy magánintézmény, amely a nemzetbanki funkciókat csupán megegyezés értelmében végzi. Így tehát az államkormányzat semmiféle formában sem avatkozhatik bele a

bank működésébe s ellenőrzési joga sincsen.

A genfi egyezmény körül tehát még mindig vannak bajok, a kormány azonban reméli, hogy a nehézségeket 24 órán belül elsimítja s akkor a megállapodás véglegesítésének semmiféle akadálya sem lesz.

A külföldi hitelezők

Ismeretes, hogy a genfi tárgyalásokkal egyidejűleg a román kormány Párisban tárgyalásokat folytatott a külföldi hitelezőkkel is acélból, hogy azok enyhítsenek az ország nehéz terhein. A legutolsó jelentések szerint ezek a tárgyalások csak igen nehézkesen haladnak előre.

Emlékeztet, hogy a külföldi hitelezők beleegyeztek abba, hogy a román kincstár az esedékes kamatrészleteket március elsejéig ne fizesse ki, hanem azokat a Nem-

zeti Banknál helyezhesse letétbe. Utóbb a hitelezők a március 1. terminust az év végéig hosszabbították meg.

Románia azonban még két ilyen átmeneti évet óhajtott, azonkívül jogot arra, hogy a Nemzeti Banknál letétbe helyező összegeket belső kiadások fedezésére használhassa fel.

Ezzel ugyanis az államkassza mintegy 5000 millió lej külföldi kiadástól szabadulna meg.

Valószínű, hogy a Népszövetséggel való megállapodás a párisi egyezkedéseket is kedvezően fogja befolyásolni.

ÚJ ADÓSSÁGTÖRVÉNYEK

A kormány — immáron a genfi egyezség szellemében — az adósok és hitelezők viszonyát új törvény szerint akarja szabályozni. Meg fogják változtatni a konverziós törvényt is. Valószínű, hogy adósságmérséklésről csak az 5 hektáron aluli birtokoknál lehet szó.

Matuska sirbavitte az anyósát

Budapest, január 26.

Deér Ferencné, aki Matuska Szilveszternek, a biatorbágyi merényletnek az anyósa volt, 62 éves korában Csantaváren meghalt. Az elhunyt uriaszonyt a biatorbágyi merénylet, illetőleg Matuska letartóztatása óta heves szív- és gyomortele, amely az utóbbi időben annyira elatalmasodott, hogy végzett vele.

A Gyárfás-féle „kémkedési”-ügy újabb bonyodalmái

Kolozsvár, január 27.

Gyárfás Endrét, a „Gyár és Utca” volt szerkesztőjét, akit a sziguranca kémkedéssel gyanúsít, hétfőn este kiemelték a kórházi ágyból, ahol gyengélkedése miatt feküdt és bevitették az ügyészségre.

Védője, dr. Klein Miksa, szerdán délelőtt térte dr. Kernbach és dr. Pop törvényszéki orvosszakértők kiküldését, azon célból, hogy beigazolja, miszerint indokolt Gyárfásnak a törházba való visszautalása. Az orvosi bizottság csütörtökön száll ki és ugyanakkor dönt a vizsgálóbíró is, hogy eleget tesz-e a védő kérelmének.

Különben a Tábla újból írásszakértői vizsgálatot rendelt el, annak megállapítására, hogy az a levél, amelyet a sziguranca Gyárfás írása gyanúja bementetett, tényleg tőle származik-e? A kolozsvári szakértő egyszer már Gyárfás javára döntött s ekkor engedték szabadon, míg most a Semmitől írásszakértője fog véleményt adni Bukarestben, ahová a kérdéses írást felküldték. A bukaresti vélemény döntő fordulatot jelenthet Gyárfás sorsára nézve.

Halálugrás a rotterdami hid 72 méter magas tornyáról

Rotterdam, január hó 26

Vasárnap délután egy rotterdami fiatalember a vasúti hid 72 méter magas tornyáról a Király-kikötő vizébe ugrott, hogy felülmúlja egy ugróbajnok néhány nappal ezelőtti szerencsésen véghezvitt hasonló mutatványát. Az ugrás azonban nem sikerült; mindjárt elvesztette egyensúlyát a levegőben, többször megfordult saját tengelye körül, majd eltűnt a vízben. A megrámlt nézők azonnal segítségére indultak, de már csak holtan tudták partra huzni. Koponyatörést szenvedett, a mely azonnali halálát okozta.

A kísérlet szomorú vége ellenére félórával később fogadásból egy másik fiatalember akarta megkísérelni ugyanezt az ugrást. A rendőrség azonban idejekorán közbelépett és lehozta a torony tetejéről.

A magyarországi ellenzék már szívesebben látná Bethlent, mint Gömböst

Budapest, január 26.

A magyar képviselőház az új parlamenti ciklusra újra a régi alelnököket, Bessenyei Zenót és Cettler Jenőt választotta meg. Azután tudomásul vette, hogy az új szabályzat szerint az ülések ezen- tül csak délután lesznek s nem szabad benyulniok az éjszakába. Interpellációs napként a szerdát és szombatot állapították meg, a miniszterek azonban bármelyik nap válaszolhatnak.

Az ülések igazi szenzációja a folyosón volt, ahol az ellenzéki honatvák izgalommal tárgyalták, hogy Bethlen volt miniszterelnök anyagi zavarokkal küzd. Így már sokkal szimpatikusabb az ellenzéknek is s többen kijelentették, hogy szívesen látnák, ha újra kormányra kerülne, mert Gömbös és kormánya ugyan nagyon sokat ígérnek, de keveset tesznek.

A Nemzeti Egység Pártja, amit Gömbös hívott életre, kedden este értekezletet tartott, amelyen a távollevő pénzügyminiszteren kívül az egész kormány megjelent. Gömbös újra beszélt. Hangsúlyozta, hogy az erőteljes pártszervezés időszaki és szükséges. Aztán bejelentette, hogy az a jelentés, amit a Népszövegség pénzügyi bizottsága a tanács elé terjeszt, hamarosan nyilvánosság elé kerül s így Imrédy pénzügyminiszter rövidesen, talán már a jövő kedden ismertetheti. Az ismertetésre azért van szükség, hogy az ország közvéleménye világosan lásson. A közvélemény felvilágosításának érdekében közli azt is, hogy egyáltalában nem gondol a lemondásra. Az a nemzet, amely kibírja a mostani nehéz időköt, az rohamosan halad majd elő azokban az időkben, melyek a javulást hozzák. Ebben biznia kell az országnak is, mert ő is bizik.

Titulescu nyilatkozik a jugoszláv királyi pár látogatásáról

Cáfolja a különböző kombinációkat

Sándor király és kísérete már el is utazott Belgrádba

Bukarest, január 26.

Titulescu külügyminiszter, aki régi fülbaja kiújulása miatt ágybanfekvő beteg, szerdán délelőtt Színájából Bukarestbe érkezett. Mintán betegsége miatt a külön-köcsit nem tudta elhagyni, a jelentésre érkező külügyminiszteri tisztségviselőket az állomáson fogadta. Később az újságírókat is beengedte magához s a következőket mondotta nekik:

— Mint látják, nem haldoklom. Sőt élénken figyelem az eseményeket s így megállapíthattam azt is, hogy a napilapok légből kapott híreket dobnak világgá a jugoszláv királyi pár látogatásával kapcsolatban. Különösen Jeftics jugoszláv

külügyminiszterrel folytatott tárgyalásaim körül merültek fel kombinációk. Mondanom sem kell, hogy a fantázia élénken dolgozott, hiszen ha fontos megbeszélésim lettek volna Jefticsel, a dolgokat elintézhettem volna vele Genfben is, ahol néhány nap múlva amugy is összejárnánk.

ELUTAZOTT A SZERB KIRÁLYI PÁR

A szerb királyi pár szerdán délután 2 órakor a fővárosba érkezett. A királyi különvonat a nagy havazás és köd miatt némi késéssel futott be a cetroceni pályaudvarra, ahol Vajda vezetésével a

kormány összes tagjai, a diplomáciai kar és az udvar kiküldöttjei is megjelentek. A megérkezést követőleg a vendégek a Calea Victoriein levő királyi palotába hajtottak, ahol fogadták a közéleti előkelőségeket, majd az ismeretlen katona emlékművéhez mentek és azt megkoszorúzták. Néhány bukaresti muzeumi meg-látogatása után

a királyi pár 6 órakor elutazott Belgrád felé.

Károly király este 7 órakor tért vissza Színájába, ahol mindössze egy napot fog tartózkodni és csütörtökre rezidenciáját Bukarestbe helyezi vissza.

A bukaresti tanárok kétnapos demonstratív sztrájkja

Madgearu szenzációs nyilatkozata a fizetés-redukcióval kapcsolatban

Bukarest, január 26

A bukaresti középiskolai tanárok az egyesülés ünnepének napján értekezletet tartottak, amely tárgya, a fizetések csökkentésére való tekintettel, viharos hangulatban zajlott le.

A professzorok elhatározták, hogy az őket ért méltánytalanság ellen való tiltakozásképpen két napra beszüntetik az oktatást az összes bukaresti iskolákban. Szerdán és csütörtökön így a tanítás szünetel a fővárosban. Ugyancsak kétnapos tüntető sztrájkot rendeznek az egyetemi professzorok is.

Bukaresti szerkesztőségünk jelentése szerint a vidéki iskolák tanárai hasonló demonstrációra készülnek.

A fizetéscsökkentésekkel kapcsolatban egyebekben konfliktus tört ki a legfőbb törvényjavasló bizottság és Madgearu pénzügyminiszter között. Ugyanis a bizottság azt az álláspontot foglalta el, hogy a pénzügyminiszternek a csökkentések során ragaszkodnia kell az egyenlő elbánás elvéhez.

Ma az újságírók megkérdezték Madgearut, mit szól ehhez az állásfoglaláshoz? Madgearu azt felelte, hogy a törvényjavasló bizottság határozatáról csak az újságokból szerzett tudomást s amennyiben az hivatalosan is hozzáérkezne, annyiban

kénytelen lesz visszautasító álláspontra helyezkedni.

Véleménye szerint ugyanis a legfőbb törvényjavasló bizottságnak csakis az alkotmányosság szempontjából van joga a kormány törvényjavaslatait és rendeleteit felülvizsgálni.

Madgearu nyilatkozott a fizetéscsökkentések kapcsán a közalkalmazottak és különösen a tanári testületek kebelében észlelhető izgalmakról.

A pénzügyminiszter hivatkozik arra, hogy a kincstár kétségbeesett helyzetben van s ezért volt kénytelen a mindössze három hónapra szóló redukció fegyveréhez nyulni.

Azt hitte, hogy a közalkalmazottak, akik már öt hónapja nem kaptak fizetést, amikor a nemzetiparasztpárt kormányra jött, megértéssel fogadják majd intézkedését, márcsak arra való tekintettel is, hogy ő a fizetéseiket teljes pontossággal utalta ki. De, sajnos, politikai igaztók kihasználják a helyzetet, amint kihasználták akkor is, amikor a magyar nyugdíjasok másfélmilliárdos nyugdíjáról terjesztették reményüket.

A helyzet e pillanatban a következő: A kincstárnak nincsen még a kórházak ellátására sem pénze.

Kénytelen volt tehát a fizetésekhez nyulni, hiszen a betegek nem éhezethetők.

Az alfalú rémregény váratlanul új fejezettel bővült

A bombavető visszavonták eddigi beismerő vallomásaikat és fantasztikus új vádakkal álltak a Tábla elé

Csikszereda, január 26.

Az alfalúsi bombamerénylet rémregénye, a mely annyi szenzációs fordulatot hozott eddig is, most újabb idegfeszítő jelenettel készül kibővíteni. Idegfeszítő és érdekes jelenettel, a mely regényes is lesz, mert első tekintetre magán viseli a valószínűtlenséget s így nagyszíri- en beletalál a bűnper eddigi kétségbeesítő- en kusza, zavaros és megdöbbentően képtelen jelenetei közé.

A nagyközönség még emlékeztetheti a bombaper törvényszéki tárgyalására, amelyen a két vádlott, Pál Dénes és Ambrus Lajos, az- al képeztették el a bírakat s talán még saját ügyvédeküket is, hogy vallomásukat szinte órá- ról-órara változtatták, módosították, hogy a legnagyobb lelki nyugalommal hazudtak meg minden más vallomást, mint amit ők te- tek és arcátlanul hazudták meg önmagukat is, ha erre volt szükségük. A tárgyaláson

odáig fejlődött a dolog, hogy az elnök kétség- beesve kiáltott fel: „Hát nem lehet már senki- nek egy szavát sem elhinni ebben a borzasztó ügyben?”

Ez a két vádlott most a marosvásárhelyi tábla elé került, amely külső okokból február 14-re halasztotta el a tárgyalást. A szenzáció azonban még így sem maradt el. A vádlottak hivatalból kirendelt védője ugyanis ezzel a ki- jelentéssel lepte meg a bíróságot:

— Védenceim vissza akarják vonni az eddig tett beismerő vallomásukat. A bűncselekmény- hez semmi közük nincs, azt egy olyan ember követte el, aki már halott...

Ezt a bejelentést még a bírák is megrökö- nyödvé fogadták. Eddig a vádlottak minden fórumon beismerő vallomást tettek, elkezdve a csendőrségtől, egészen a törvényszéki tár- gyalásig. Itt nem tagadtak. Minden erőfeszíté- sük csak azért volt, hogy a felbujtás tényét

rábizonyítsák Barabás dr. ügyvédre. Ert. hető tehát, ha ez az egészen váratlanul jött fordulat egész Csikmegyét hallatlan izgalom- ba hozta. Miféle új trükk ez, amit a minden hájjal megkent két ragyogó emberpéldány a tábla elé akar vetni? Csikban most minden jogászember nyomoz s rajtuk kívül még so- kan azok, akiknek ehhez a bűnperhez valami kevés közük van. Mi az, amibe Pál Dénes és Ambrus Lajos kapaszkodni akarnak?

Furcsa és fantasztikusan ható mese körvo- nalaj bontakoznak ki. Gyergyóalfalu leggaz- dagabb embere Balázs Márton, a mult év nyá- rán szerencsétlenség áldozata lett. A falu szomszédságában levő erdőben véletlenül el- sült a fegyvere és halálra sebezte magát. A szerencsétlenség akkor történt, amikor a bom- bapör vizsgálata befejezés alatt állott. Most a két vádlott azzal állott elő, hogy annak ide- jén Balázs Márton fegyvere nem véletlenül sült el. Balázs öngyilkosságot követett el, mert attól tartott, hogy a vizsgálat során kiderül a valódi tényállás. A valódi tényállás ugyanis szerintük az, hogy

az Ávéd-gyilkosságot vagy maga Balázs kö- vette el, vagy pedig az ő vezetése alatt álló titokzatos szervezet, amelynek kimondott célja volt a falu összes intellektueljeit ki- pusztítani.

— Ez a szervezet, — mondja a két nagy fan- táziával megáldott vádlott, — levelet küldött Gál Tamás esperesnek és halállal fenyegette meg őt, ha el nem áll a községben kihelyezett öt milliónyi egyházi pénz behajtásától. Wein- berger jegyzőhöz is bombát dobtak be, mert a község szegénysorsu lakosai ellen tevékeny- kedett. Barabás János dr. ügyvédet azért fe- nygettek meg, mert a közbirtokosságot tönk- retette és pereivel nagy károkat okozott a községnek. Ávéd, a bombamerénylet áldozata is kapott névtelen levelet. Azt követelték tőle, hogy ne árvereztesen ezután a bankjától ki- helyezett pénz behajtása során s az eddigi ár- veréseken potom pénzen megtartott ingatlanok- kat adja vissza az eredeti tulajdonosoknak. Ávéd nem törődött a levéllel s emiatt kellett meghalnia.

Egyszóval, valami titokzatos szervezet dol- gozott Alfaluban, amely az elnyomottak, a ki- üztorozottak, a szegények érdekeit vette vé- delmébe és kegyetlenül büntette azokat, akik nem engedelmeskedtek parancsainak. Mint valami ponyvaregényben!

A két vádlott már tanukat is jelentett be. Olyan tanukat, akik majd igazolni tudják, hogy volt ilyen szervezet s ennek a szervezet- nek a főnöke és irányítója Balázs Márton volt, a falu leggazdagabb földművese, akinek a fegyvere a mult év nyarán nem véletlenül sült el. Ő, a falu leggazdagabb embere szer- vezte meg a titokzatos „bandát”, a szegények védelmére, a többi kiüztorozó gazdagokkal szemben.

A legérdekesebb az, hogy a csikmegyei ügy- védek véleménye szerint a vádlottak új, bár eléggé átlátszó trükkjének lehet valami ered- ménye. Ha az ujonnan benevezett tanuk val- lomása csak némileg elfogadhatóan szólnak amellett, hogy ennek a fantasztikus mesének van valami alapja, a tábla megsemmisíti az ítéletet és új vizsgálatot rendel el. Ebben az esetben még az is előfordulhat, hogy az első- fokon súlyosan elítélt vádlottak szabadlábra kerülnek.

Február 14 tehát előreláthatólag érdekes napja lesz a marosvásárhelyi táblának.

MEGHALT BOTTLIK JÓZSEF MAGYAR POLITIKUS. Budapesti író- és képviselő, az egységspárt egyik alelnö- ke, tegnap hatvan éves korában meghalt. A halál közvetlen oka tüdővírnyomás volt.

VILÁGPOLITIKA

Tizenegyről
százhatvanháromra

(...) A nemzetközi konferencia, amely a negyven órás munkahét ügyében tárgyalozott, semmitmondó deklarációval zárta üléseit. A nyilatkozat már maga is éreztette, hogy a dologból nem lesz semmi, az azóta elhangzott nem hivatalos nyilatkozatok meg egészen bizonyossá teszik, hogy a negyvenórás munkahétből nem is lehet semmi.

Nem lehet, mert nincs értelme. Nem segítené a dolgokon és nem csökkentené a munkanélküliséget.

A logika és a számvetés nem igen tudja megérteni, hogy miért nem segít a negyvenórás munkahét a munkanélküliségen, holott az egyszerre azt bizonyítja, hogy ha minden munkában álló munkás kevesebbet dolgozik, mint amennyit eddig dolgozott, az elmaradt munkaórát valaki másnak, a munkanélkülinek kell kitölteni ahhoz, hogy az eddigi eredményt elérjék. Ez igaz és mégsem ér a negyvenórás munkahét sokat.

Évtizedekkel ezelőtt bebozták a nyolcórás munkaidőt. Eladdig 10, sőt 12 és 14 órát is dolgozott a munkás. A megcsökkentett munkaidő ellenére a termelés eredménye megsokszorozódott, mert az eltelt évtizedek alatt az egyre nagyobb és nagyobb teljesítőképességű gépek „bebozták” azt a munkaidő-differenciát, amelyet a kétkézi munkások elengedtek. Ugyanez ma is a helyzet. Ha nem negyvenórát dolgoznak a munkások, hanem csak negyvenet, nem valószínű, hogy a termelésnek sokkal több munkást kellene alkalmaznia, mert voltaképpen a mai termelésben nem is annyira a munkás dolgozik, mint inkább a gép és így a gép játszva behozza azt a nyolc órát, amellyel a mostani nemzetközi konferencia a munkaidőt meg akarta csökkenteni.

A Nemzetközi Munkahivatal — arra a munkahivatalra gondolunk, amelyet még 1919-ben és Washingtonban alapítottak — kiszámította, hogy míg 1919-ben egy munkásra fejeként a termelés 11 százaléka esett, addig ma egy munkásra a termelés 163 százaléka esik. Ez a kulcsszám úgy értendő, hogy egyetlen emberi kéz és erő a készített egység 11 százalékát produkálta egyetlen nap alatt a múltban, míg ma ugyanannak az egységnek 163 százalékát produkálja, azaz, amíg régen az előállítandó terméknek egy tizedét végezte el egy munkás egy nap alatt, addig ma — az egyre tökéletesebb gépek és az egyre teljesebb üzemi berendezések mellett — nem egy egység, egy tizedét tudja előállítani, hanem több, mint másfél teljes egységet.

A negyvenórás munkahét ezek szerint nem sokat jelent. Sőt, semmit sem jelent. A nyolc óra, amennyivel egy-egy ember kevesebbet dolgozik, nem pótolhatóan és ami ebben az esetben a legszomorúbb, nem is emberi munkaerővel pótolnák, hanem még nagyobb teljesítményű gépekkel és még teraszzerűbb üzemirányítással.

Ezen a módon tehát a „gazdasági válság” megoldani nem lehet. Hogyan tehát?

Erre a kérdésre nemcsak mi, de a világ valamennyi gazdasági szakembere sem tud válaszolni, mindössze annyit mond, hogy a problémát meg muszáj oldani.

Nem tűr halasztást és nem tűr elodázást! A munkanélküliség hihetetlen terheket jelent. Az ipari munkásságnak 27-30 százaléka munkanélkül áll. Összesen 50 millió ember áll ma már munkanélkül, ami felborítja az államok háztartását.

Ausztriában ma kétszer annyi munkanélküli segélyt fizet ki az állam, mint 1924-ben. Olaszországban, Hollandiában és Lengyelországban négyszer annyi ma a segélyek végösszege, mint nyolc évvel ezelőtt. Belgium 1930-ban 32 millió belga frankot fizetett segélyek címén, 1932-ben — 365 millió frankot teljesített. Anglia 1930-1931-ben 101 millió fontot, 1932-1933-ban legalább 120 millió fontot fog kifizetni. Németország munkanélküli segélyeinek összege 1931-ben 3 milliárd márkát tett ki. Ebből az összegből nem tudta kifizetni az 1932. évre esedékes segélyeket.

Az, hogy az államokat a munkanélküli segély súlyosan megterheli, még nem a legnagyobb és legszörnyűsebb dolog. Sokkal súlyosabb az, hogy a tavalyi 24 millió munkanélküli elmaradt munkabérére 195 milliárd aranyfrankot tett ki. Ez a pénz nem jelent meg a piacon és azzal, hogy ismét nagyobb az az összeg, amelyet a munkanélküliség miatt az ember nem keres meg, újabb munkanélküliség keletkezik. Ha eléri a világ munkanélkü-

Nagy havazás egész Európában

Dunántúlon nincs sem vonat,
sem kocsiközlekedésAmerika keleti partjain viszont hófúvó
jelenkezett

Budapest, január 26.

Az elmúlt éjszaka a Dunántúlon ismét kiújultak a hóviharak, amelyek helyenként orrászéri erősségekkel felődtek. A havazás olyan erős lett, hogy a dunántúli vasutvonalakon a forgalom teljesen megbénult, mert a sínket lehetetlen volt a forgalom követelményeinek megfelelően álladon tisztán tartani. Az országutak helyzete még sármásabb, mert azokat 4-5 méteres hóréteg takarja el, teljesen elvágyva egyes községeket a külvilágtól.

A külföldről is borzalmas hóviharak híre érkezik.

Jugoszláviában már ötödik napja tart

a havazás, amely a vasutvonalakat teljesen lefagyasztotta, úgy hogy a forgalomban rendkívül súlyos zavarok keletkeztek.

Olaszország és a keleti részek erős hideg uralkodik s a fészket déli részein is -1 fokos hideget mértek.

Erős fagy jellemzi Franciaország és Németország időjárását is.

Az Atlanti-óceánon borzalmas erejű viharok tombolnak. Az országban több hajó nyomtalanul eltűnt. Ezzel szemben Amerika keleti partjait, amelyek a Csendes-óceánnal szomszédosak, hóhullám öntötte el egyes helyeken a Fahrenheit-hőmérővel 62 fokos mértéket jegyezték fel a meteorológiai intézetek.

Ujabb fantasztikus hírek
Habsburg Ottóról

Elveszi az olasz királykisasszonyt és Délitől kapja hozományul

Brüsszel, január 26.

Habsburg Ottó királyi herceggel kapcsolatban, aki jelenleg Németországban folytatja tanulmányait, a külföldi sajtóban érdekes hírek kerültek forgalomba. E hírek szerint a magyar trónkövetelő herceg és az olasz királylány eljegyzése befejezett dolognak tekinthető, sőt a hírek arról is tudnak, hogy az olasz királylány kezével Ottó főherceg Délitől kapná hozományul. Ezt az elgő fantasztikus hírt most

Brüsszélből cáfolják erőteljesen. Mindenestre érdekes, hogy a cáfolattal nem az olasz követségek sietnek, hanem a brüsszeli sajtóirodák, aminek a magyarázata talán abból van, hogy az olasz királyi család közeli rokonságban van a brüsszeli királyi házzal.

Itt közöljük egyébként azt a jelentést, hogy Ottó herceg, aki Berlinben szigorú őrnagyként él és méltóságát sehol sem hangsúlyozza ki, tegnap kihallgatáson jelent meg Hindenburgnál.

Mintha mi sem történt volna:

Tovább folyik a genfi játék

Libanon függetlensége a legnagyobb problémájuk

Genf, január 26.

A leszerelési konferencia előző tanácsa kedden ülést tartott és arról tájékoztatta, hogy miként lehetne a fegyverkezést ellenőrző állandó nemzetközi bizottságot megalkotni. A vita során a német delegáció tagjai a módosító indítványok visszautasítása miatt arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az ellenőrzés kérdésében fentartják végleges állásfoglalásukat egészen addig, amíg részletesen meg nem állapítják az egyes hatalmak és államok leszerelési kötelezettségeit. A konferencia elnöke tényleg is úgy döntött, hogy az ellenőrző bizottság megszervezésére és annak hatáskörére a főbizottságnak tesz jelentést.

Egy nagyon fontos kérdés

A leszerelési konferencia szerdai ülése rendkívül érdekes volt a jelemezte. Arról volt szó, hogy a leszerelési javaslat ama pára grafusan k. tervezetéről, a mely azt a kérdést veti fel, hogy

van-e joga bármelyik államnak hazaárulás címén eljárás indítani az ellen az állampolgára ellen, aki a leszerelési bizottság figyelmét felhívja a saját hazájában folytatott titkos fegyverkezéssel?

A leszerelési ígérek komolyságát jelzi az az elkeseredett és mérgező vita, a

mely a kérdés körül felviharzott.

A francia delegátus azt vitatta, hogy a saját példáján sehol sem független és sok cselekményt hazaárulásnak bélyegez. Így a leszerelési bizottsághoz benyújtandó jelentést is biztosan annak minősíték, holott a feljelentő csak erkölcsi kötelességnek tenne elégét, ha a titkos fegyverkezéssel lerántaná a leplet.

Nadolin német delegátus azt vitatta, hogy ez a paragrafus abszurdum, mert nem lehet a Népszövetséget denuncióval hivatallá tenni.

lineinek a száma a 30 millió lelket, 125 milliárd aranyfrank lesz már az elmaradt munkabérek összege, ami azt jelenti, hogy a világ forgalma tavaly óta újabb 20 milliárd aranyfrankkal ismét megkisebbedik.

Dr. William Martin legutóbb nagyon érdekes tanulmányában kifejtette, hogy mivel a dolgok így állanak, csak két útja marad a mai gazdasági rendnek:

1. Vagy teljes üzemművel dolgozik tovább és akkor a javak jelenlegi elosztási módján változtatni kell, vagy

2. Megrövidíti a munkaidőt, hogy ezáltal több és több ember jusson foglalkoz-

záshoz és ennek megfelelően pénzhez, amellyel a foglalkoztatott, eddig munkanélküli munkás, a fogyasztási piacon ismét megjelenhetik.

Mivel a munkaidő megrövidítése — mint fentebb igazoltuk — nem hozhat eredményeket, mert a megrövidített munkaidő esetén a termelésbeli hiányt nem az ember fogja behozni, hanem a fokozottabb teljesítésre kényszerített gép, csak arról lehet szó, hogy a javak elosztásának rendjén változtasson a rend.

Erről azonban még mindig nincs szó. És erről nagyon sokáig nem is lehet szó, mert a javak elosztásának rendjében va-

Benes csehszlovák külügyminiszter viszont azt fejtette, hogy a feljelentés semmiképpen sem lehet hazaárulás, mert magasabb erkölcsi érdek az államokon felülálló nemzetközi intézményt tudósítani és akár a saját hazáját is feljelenteni, mint eltűnni a titkos fegyverkezést. A vita vége igazi méla népszövetségi akkord lett: az előadót arra utasították, hogy a hazaárulási paragrafust új szövegében ne terjessze a leszerelési konferencia elé.

DE VALERA

valószínűleg győztesen kerül ki az
irországi retleneles
választási harcból

Dublin, január 26.

Rendkívül izgatott és elkeseredett hangulatban zajlottak le kedden Írországban a parlamenti választások. A küzdelem igen heves volt az ir függetlenség programját képviselő De Valera és az angolbarát Cosgrave pártja között.

A két párt közötti ellentétek okozták, hogy a választási harc rendkívül elmérgesedett. Mindenütt erőszakosságok és visszaélések jellemezték a szavazás menetét, amelynek során

urnákat loptak, szavazatokat hamisítottak, sőt nem egy helyen még a halottakat is leszáraztatták.

Megfigyelték, hogy a választási visszaélések tekintetében éppen a női szavazók jártak elől a jó példával.

A szavazatok összeszámálása csak szerdán reggel kezdődött. E pillanatban tehát még nem áll rendelkezésre a választás mérlege. Megállapítható azonban nagyban, hogy De Valera inkább a községeken, Cosgrave pedig a városokban volt fölényben. De Valera győzelme azonban valószínűbbnek látszik.

Tanukat hallgatnak
a kolozsvári feketeszep-
pör tárgyalásán

Kolozsvár, január 26.

A kolozsvári törvényszék ma tovább folytatta a feketeszep üzelmekkel vádolt szeszgyárosok tárgyalását. Elsőnek Rosenberg Sándort hallgatták ki, aki egykor a szeszszindikátus tagja volt, majd állami szolgálatba lépett s mint a „repülő-szeszbizottság” tagja működött. Rosenberg elmondta, hogy 1928-ban is folytattak visszaéléseket, de bizonyítékokat nem tud felsorakoztatni. Megemlíti, hogy 1931-ben egy Radu nevű szemlész jelentette neki, hogy a százfenesi szeszgyárban alighanem visszaélés folyik, mert az ellenőrző készülék este is annyit mutat, mint délelőtt, noha egész nap termeltek. Elmondja, hogy erről jegyzőkönyvet készített, amelyet Adamescunak, a repülő bizottság elnökének adott át.

Rosenberg kivül jobbadán jelentéktelen tanuvallomások hangzottak el. A tárgyalás folyik.

Borzalmas tüzvész
egy bolgár kikötő-
városban

Szófia, január hó 26

A Földközi-tenger partján levő Messembría bolgár kikötővárosban a hajnali órákban tűz keletkezett, amelyből irtózatoss tüzkatasztrófa fejlődött.

A lángok a kikötőnegyedre jelentő régi városrészt csakhamar teljesen elpusztították.

A tűz oltása teljesen felesleges próbálkozás volt, mert a tomboló szélviharban a régi házak egymásután fogtak tüzet és ijesztő gyorsasággal hamvadtak el.

Az erdélyi mérnök és a regáti mérnök

Hogyan lehet a szakképzeit erdélyi mérnök a regátban földmérő

Kéthetes kurzus ötezer lej tandíjjal

Csikszereda, január 26

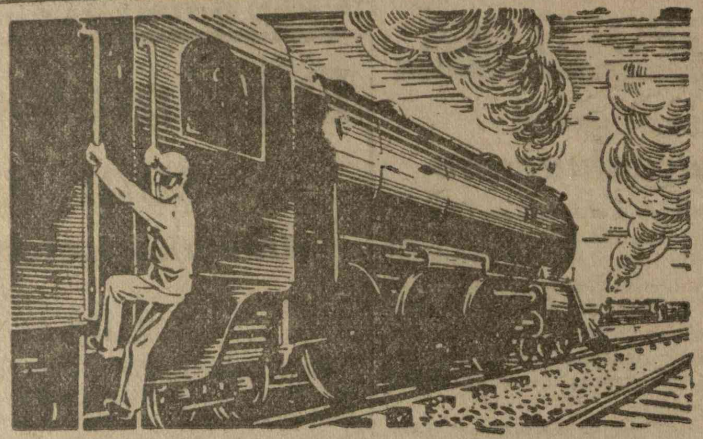
Jelentettük annak idején, hogy a kormány törvényjavaslatot terjesztett be, a melynek értelmében a Regátban is bevezetik azt a földosztályozást és kataszterezést, ami Erdélyben már hosszú évtizedek óta megvan. Kétségtelenül hasznos és nagyon időszerű törvényjavaslat ez. Nem kétséges, hogy törvény lesz belőle. Annnyira nem kétséges, hogy akadtak máris emberek, akik keresni akarnak rajta. Egészen meglepő és egészen szellemes módon akarnak keresni.

A kataszteri vezérigazgatóság rendeletet adott ki. A rendelet szerint mindazok az erdélyi (erdélyi!) mérnökök és földmérők, akik az okiráltságbeli kataszteri munkálatokon munkához akarnak jutni, kötelesek egy Kolozsváron tartandó kéthetes kurzuson résztvenni. Azok, akik nem végzik el ezt a kolozsvári kurzust, nem juthatnak alkalmazáshoz.

A rendelet egyébként előzékeny, szinte megdöbbentően előzékeny. Közli mindjárt azt is, hogy a kolozsvári kurzus részvételi díja öt ezer lej, ebben azonban nincs benne az ellátás és a szállás költsége.

Ez tisztán a kurzus díja. A két heti kurzus díja, amit az erdélyi mérnököknek és földmérőknek tartanak Kolozsváron.

Erdélyben több száz olyan földmérnök és földmérő él, akinek évek óta nincs munkája, holott a földmérést elméletben és gyakorlatban éppen eléggé tudja. Sokáig csinálta, amíg ez rendszeresen ment. Most vegyen elő ötezer lejt kurzus díjra és még vagy kétezret a kolozsvári tartózkodásra azért, hogy munkához juthasson a regátiakkal szemben, akiknek nem kell kurzusra menniük. Legalább is erről a rendelet nem szól. Pedig az okiráltságban új dolog a kataszter és földmérők és sok van olyan, aki három középiskola elvégzése után egy három éves topográfiai kurzus elvégzése alapján írja neve mellé az „inginert”. Ezeknek talán volna szükségük újabb kurzusra. Az erdélyieknek azonban, éppen az erdélyieknek, aligha. Kíváncsiak vagyunk, hogy ki találta ki ezt a kurzust, ezt az „ötezer lejt két hetet Kolozsváron”. Ennek az ismerete talán rávilágítana arra, hogy kinek, vagy kiknek van szükségük tulajdonképpen a kolozsvári kurzusra.

Mindenki, aki SLOAN'S-t használ dicsérő levelet ír nekünk.

„Nyilalló fájdalmak hátamon végig.”

Fűtő vagyok az amerikai vasutnál. Maryvilleben egész hátamban nyilalló fájdalmak támadtak rám, s mihielyt Kansas Citybe érkezünk, vásároltam az Önök csodás Liniment-jéből, mellyel bedörzsöltem magam, úgy hogy, teljesen felkönnyebbültem. Azóta nem indulok még a legkisebb utra sem SLOAN'S nélkül. Utizsákomban mindig benne van az üveg Liniment.

Minden csúszos, ideg- és izomfájdalom ellen:

SLOAN'S LINIMENT

Egy üveg ára .75 Lei - Kapható gyógyszertárakban és drogériákban.

Sortűz és közelharc a bukaresti Károly-parkban

az egyesülés ünnepének délelőttjén a vasgárdisták és a karhatalom között

Kinós incidens az Ismeretlen Katona emlékműve miatt

A botrány miatt a fővárosi rendőrprefektúra tömeges munkásletartóztatásokat akar foganatosítani

Bukarest, január 26.

Az egyesülési ünnep méltóságát és csendjét durva összeütközés zavarta meg kedden a fővárosban. Az incidens példátlanul mondható a maga nemében.

A botrányt ezuttal ismét a vasgárdisták provokálták, akik már régebben elhatározták, hogy egy nagy kökeresztet helyeznek el az Ismeretlen Katonának a Károly parkban levő emlékművére. Szándékukat közölték Samsonovici tábornokkal, a hadügyminiszterrel is, aki azonban a kereszt felállítására nem adta meg az engedélyt. A hadügyminiszter tiltalmát azzal indokolta, hogy

az Ismeretlen Katona Románia minden katonájának, egész hadseregének hősiességét szimbolizálja és a haza hálós emlékezetét jelenti minden hősi halott felé, mégpedig felekezetre való különbség nélkül, így tehát a kereszt felállítására érdemtelen gesztus lenne a nem keresztény vallású hősökkel szemben.

A vágyakozó Samsonovici visszatartásának ellenében sem állottak el tervüktől és elhatározták, hogy ha másképpen nem megy, akkor erőszakkal fognak akaratuknak érvényt szerezni. Kedden délelőtt nagyobb tömeg gyűlt egybe a vasgárdisták bukaresti otthonában, a kö-

resztet magukkal vitték és elindultak a Károly-park felé. Közben azonban már a belügyminisztérium rendeletére erős készségessé szállította meg a parkot, hogy a feligatott gárdistákat, a ott eset en akár erőszakkal akadályozzák meg tervük végrehajtásában. A feszült helyzetet mi sem jellemzi inkább, minthogy a parkban megjelentek az ügyészség megbízottai is, majd Marinescu ezredesnek, a bukaresti rendőrfőkapitánynak kíséretében Calinescu belügyi alminiszter is a helyszínre érkezett.

Mikor a vasgárdisták látták az erős készségességet, alkudozásba bocsátkoztak a rendőrprefektussal, aki természetesen nem engedett.

Erre a tömeg Gheorghescu lelkésznek és Stelescunak, az ismert 25 éves diákképviselőnek az intására hirtelen nekiment a felsorakozott őröknek, ittörte a kordont, majd felfeszítette a kapukat és benyomult a népkertbe, ahol a tüntetők és a fegyveres erő között valószínűleg közelharc fejlődött ki.

Mintegy félórát tartó küzdelem után a karhatalom lassan hátrább szorította a tömeget, amely erre a park egy távolabbi része felé futva kirángatta a közteret szegélyező kertészek és ezekkel támadt rá a rendőrökre és csendőrökre. A katonaság félkörben körülfogta a tüntetőket, akiknek sorából hirtelen lövések dördültek el. A szorongatott helyzetbe került karhatalom erre sortűzre adott a levegőbe, majd újól megrohanta a demonstrálókat. A jelentés szerint a csatározások során mindkét táborból többen megsebesültek.

Ezután a vasgárdisták Gheorghescu lelkész celebrálása mellett a szabad ég

alatt istentiszteletet tartottak, majd hangos tüntetés közepette elvonultak a parkból. Az izgalmak lecsillapodása után Stelescu vasgárdista képviselőt és néhány társát kihallgatták az ügyészség, de a kihallgatás után mindenkit szabadlábra helyeztek.

Igy zajlott le a keddi tüntetés, amely szomorú világot vet arra, hogy a vallási türelmetlenség szell me mily mély gyökeret vert bizonyos rétegekben. De magánál a kínos vonakozással a gazdag botrányban is feltűnik inkább az a módszer, amellyel a bukaresti rendőrség a közvéleményt a tüntetéssel kapcsolatban távra akarja vezetni s amikor a manifestáció értelmi szerzőit és végrehajtóit tisztára igyekezik mosni, ugyanakkor azok között keres bűnbakokat, akiknek az egyesülési nap incidenshez mégcsak távoli közük sem volt.

A rendőrség csodálatraméltó kommunikációja szerint ugyanis az egész botrányt kommunisták inscenálták és ezek

„okoztak zavart” a békés vasgárdisták között.

Jólszervezett és moszkvai pénzen irányított kommunistákról van szó, — mondja a hivatalos jelentés —, akiknek már nyomában is van a rendőrség.

Ilyenformán tehát a vasgárdisták izetlen tüntetése után tömeges — munkásletartóztatások várhatók.

A bukaresti rendőrfőkapitányságot mindenestre fel kellene arról világosítani, hogy a közvélemény, — ha naiv is — semmiesetre sem ostoba. A tényállás jelen esetben világos, mint a nap. A vasgárdisták elhatározták egy kökereszt felállítását. A hadügyminisztérium nem engedélyezte a dolgot. Erre ők egy parlamenti képviselő és egy pap vezetésével felvonultak, hogy a tilalom ellenére is megvalósítsák tervüket. A belügyminisztérium karhatalmat szegezett velük szembe. Alkudozni kezdtek a közérővel s a mikor meggyezni nem tudtak, akkor megrohanták a rendőrséget, amellyel órákon át küzdöttek.

Tanu erre ezer emberen kívül maga a kökereszt is, amelyet a helyszínre cipelték.

Ezuttal talán hagyják ki a munkásokat a játékból.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, ezédlés, bágyadság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűvíz kitűnő háziszor, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József víz öreg embereknek is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűvíz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Asira (Apolló) Mozdó

BRASSÓ, Telefon 594

Példátlan sikerrel és zsúfolt házak előtt fut a szezon legszebb filmje:

SZERELEM és TROMBITASZÓ

Főszerepben:

Eggerth Mártha, Verebes Ernő, Georg Alexander, Felix Bressart és Mária Paudler

SIKERÜNK TITKA BUTORAINK

minőségében és jutányos

ÁRAINKBAN

rejlük!

SZÉKELY és RÉTI

BUTORGYÁR R. T.

BRASSÓ, BUKARESTI, TARGU-MUREŞ

„DER WEISSE RAUSCH“

(A FEHER MÁMOR?)

Diáktüntetés Zágrábban a szerb uralom ellen

Zágráb, január 26

Az itteni egyetem csarnokában a diák-egyesületek kedden nagy gyűlést tartottak, amelyen viharosan és egyhangulag tiltakoztak a kormány által tervezett újítások és különösen a tandíjak emelése ellen.

Heves vita kezdődött, a horvátok nemzeti dalokat kezdtek énekelni és szidalmazták a szerb uralmat, mire összetűzésre került sor. A véres verekedésnek a rendőrség vetett véget. Számos diák és rendőr megsebesült. A szerb diákok ezután az ország követsége előtt is tüntetni akartak, de ezt a rendőrség megakadályozta, bizonyára újabb nemzetközi bonyodalomtól félve. Negyven diákot letartóztattak.

Döntő fordulat a tekei gyilkosság nyomozásában

Marosvásárhely, január 26.

Emelkedés a tekei adaperceptoron alkövetett rejtélyes rablógyilkosság, amelynek tettesét eddig nem sikerült felkutatni. Tegnap újabb bizottság szállt ki a helyszínre s a helybeli csendőrpáncsnok kijelentette, hogy olyan kétségbevonhatatlan bizonyítékokra bukkantak, amelyek a tettes kézrekerítését a legközelebbi idő kérdésevé teszik. Már a napokban szenzációs fejlemények és letartóztatások várhatók.

Már közel 90 millió...

A nagy világtragédia egyellen számadatban

Genf, január 26

A világgazdasági konferencia előkészítő bizottságában a szakértők közölték, hogy a világon ezidő szerint harminc millióra becsülhető a munkanélküliek száma, úgy hogy az ellátatlanok tömege már közel kilencvenmillió lélekre rug.

Jobb'dalán van a szive a nagyváradai öngyi kos- jelölt jogásznak

Nagyvárad, január 26

Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk Ladányi Tibor joghallgató öngyilkosságáról. Az orvosok műtetet hajtottak végre rajta s úgy állapították meg, hogy az öngyilkosjelölt érdekes csodája a természetnek, mert szive nem a rendes helyén, a mellkas baloldalon, hanem a jobboldalon van. Egyébként életmentő körülményként is szerepelt, mert a revolvergolyó a szívet nem érte s így a fiatal jogász életét sikerül megmenteni.

Tűz egy brassói gyárban

Brassó, január 26.

Kedd n este egy negyed 8 óra tájban tűz ütött ki a Vasút utcán levő fűtőszekánnyal szembe fordított szén- és kőszén-égető gyárban. A személyzeti lakások tetőzetét hamarosan lángokba állította a tűz. A tűzoltóság, Bidu parancsnokkal az élen, azonnal teljes létszámban kivonták és két órai megfeszített munka árán sikerült eloltani a tüzet. A kár jelentékeny, de biztosítási úton megtérül.

Ugyanebben az időben tűz ütött ki a Malom-utca 8 szám alatt is Zsigmond Mór lakásán. A másik tűzvésznél dolgozó tűzoltók egy része odarohant és eloltotta a jelentéktlenebb tüzet.

Allatorvosok, mint kihágási bírók

Bukarest, január 26.

A földmívelésügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelyben felhatalmazza a városi allatorvosokat, valamint a városi orvosokat, hogy a földmívelésügyi minisztérium nevében első fokú bírságokat vessenek ki azokra, akik bármilyen nélséget és kihágást követnek el az állategészségügyi törvény intézkedései ellen.

Az így kivetett bírságok ügyében a másodfokon való ítélkezés joga a kerületi állategészségügyi főfelügyelőket illeti meg, ezeknek a döntése az utolsó.

Fehér fogak: Chlorodont

Gyanus leveleket találtak a Temesváron letartóztatott kémgyanus német állampolgárnál

Temesvár, január 26

A Temesváron felfedezett kémkedési ügy egyre nagyobb hullámokba kavart. A sziguranca annak a Rapid vonatnak a harmadosztályú fülkéjében, amellyel Sándor jügoszláv király Romániába jött, egy Walter Johann nevű német állampolgárt tartóztatott le, akinél öt különböző névre, de saját fényképével ellátott utlevelét talált.

A gyanus alak bőröndjét átkutatták és azokban 100 darab román jubileumi csekkéshelyeget találtak, ugyanakkor levele-

ket különböző magasrangú tisztoktól és romániai tisztviselőktől. Így többek között megtalálták egy bukaresti magas állást betöltő ezredes levelét, amelyben 250 ezer és 1 millió ötszázezer lejt kér azzal, hogy a pénzt utalják át felesége címére.

A letartóztatott kémgyanus embert erős fedezet mellett Bukarestbe szállították, most országosan nyomoznak, tekintve, hogy a jelek szerint a legújabb kémservezet szálai az ország minden részébe elvezetnek. Temesváron a legújabb letartóztatások rendkívüli izgalmat keltenek.

A nagyváradai tanárok Fortu professzor mellett

Szenvedélyes tiltakozó gyűlés a fizetésredukció ellen. Szükség esetén a sztrájk eszközét is igénybe veszik az elkeseredett tanárok

Nagyvárad, január 26

A nagyváradai középiskolák és a jogakadémia tanárai kedden a Casa Nationalában rendkívül népes gyűlést tartottak.

A gyűlésen a Fortu-üggyel és a kormány fizetésleszállítási rendelkezéseivel foglalkoztak, Mavrodin Athanasz elnökele alatt.

A temperamentumos és szokatlanul őszinte Fortu tanár ügyét maga Mavrodin elnök ismertette s az ő javaslatára elhatározta a gyűlés, hogy csatlakoznak Fortuhoz a közélet purifikálása érdekében indított akcióhoz, s őt magát rokon-szenvedélyűről és szolidaritásukról biztosítják. A gyűlés határozatát írásban közlik Fortu professzorral.

Ezután a 10 százalékos fizetéseszkéntés kérdését vették vita alá. A vita során Motulescu jogakadémiai tanár kijelentette, hogy

a kormány ne a tanárok bőrén spóroljon,

hanem ha megtakarítást akar elérni, akkor szüntesse be a feleslegessé vált csernovitzi egyetemet és építse le a diplomáciai költségeket.

Titulescunak például királyi fizetése van s Lugosiann külföldi utjai is hatalmas összegeket emésztenek fel.

A vita további felszólalói szenvedélyes hangon beszédben állapították meg, hogy a kormány intézkedései kulturellenések, egyben tiltakoztak az ellen, hogy a nagyváradai tanítóképzőintézeteket megszüntessék.

A gyűlés határozati javaslata elvetette a csernovitzi egyetem megszüntetésére elhangzott indítványt, viszont erősen tiltakozik a fizetéseszkéntés ellen s végül kimondja, hogy

szükség esetén a tanári kar a sztrájk eszközét is igénybe veszi a sérelmes kormányintézkedéssel szemben.

Kettős öngyilkosság egy bukaresti szállodában

Halálba ment egy diák a menyasszonyával együtt, mert a rendőrség nem tudta visszaszerezni néhány nappal ezelőtt ellopott értéktárgyait

Bukarest, január 26.

Megrázó kettős öngyilkosság játszódott le az elmúlt éjszaka Bukarestben, ahol a Gara de Nord közelében levő „Grivita” szálló egyik szobájában

Nicolae Neamtu nagyszobai diák revolverével agyonlőtte Hortensia Stanciu nevű menyasszonyát, majd önmagát is a golyó.

A kettős öngyilkosságnak furcsa előzményei vannak. Neamtu, akinek magánlakása volt a városban, néhány nappal ezelőtt is eretlen tett sek tel, es n ki-fosztották. A fiatal ember, aki pénz nélkül maradt, természetesen öngyilkosságra szorult, ahol jelentést tett a lopásról. A rendőrség meghallgatták az esetet s azzal bocsátották el a kifosztott

diákot, hogy „majd” intézkedni fognak...

Neamtu napokon keresztül várta, hogy elvesztett értékeitől visszakap valamit, a rendőrségnek azonban a jelek szerint koránt sem volt sügős a nyomozás.

A fiatal ember, aki idő óta valóság-gal nyomrgott, két égbeszésben végzetes tette ha áozta el magát. Menyasszonya társágában zóbt brelt a Grivita hotelben, azzal, hogy majd utólagosan fizetnek.

Hajnalka a fiatal ember revolverével agyonlőtte menyasszonyát, azután önmaga felé fordította a fegyvert...

Neamtu még élt, amikor a kettős öngyilkosságot felfedezték. A haldokló fiatal ember elmondta, hogy mi vitte végzetes tetteire, azután meghalt.

A csikmegyei gazdák 80 százaléka elesik a konverzió kedvezményeitől, mert nem jártak el szabályszerűen

Csikszereida, január 26

A csikszereidei járásbírószágon több mint 100 ezer konverziós kérvényt fekszik. Ennek a hatalmas anyagnak a letárgyalását most kezdette meg Pacinschi vezető-járársbíró elnökletével a bíróság. Nem volt túlságosan nehéz dolga. Az első tárgyalási napra 174 ügyet tűzött ki s javarészen végzett is velük. A megjelent adósok fele ugyanis azt mondotta, hogy múltan időközben már rendezte az adósságát, nem kíván a törvényben biztosított jogával élni. Az adósok másik felével szemben a hitelező bankok emeltek kifogást. A bíróság február 9-re tűzte ki a tárgyalást, amelyen a bankoknak bizonyítaniuk kell,

hogy a kifogásolt adósok valóban nem esnek a konverziós törvény alá.

A törvényszék is hasonló ügyekkel foglalkozott. Három szanalási kérvény fölött kellett volna döntenie. Gaál Endre dr. gyergyóditrói földbirtokos 1 millió 200

**„DER WEISSE
RAUSCH“** A FEHÉR
MAMOR?

Antineuralgic

DR NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-rén idegszabák stb ellen. Csakis eredeti csomagolásban árulják. Minden dobozban az orvos felzésével ellátott 2 kapszula (osztályban) van.

Kapható:
gyógyszertárakban és drogériákban SzF 17171

ezer lejes adósságának, Halász Adolf gyergyószentmiklósi szeszgyáros 2 és fél-millió adósságának, Márton Lajos gyergyószentmiklósi földbirtokos 275 ezer lejes adósságának a szanalását kérte. Az érdekelt bankok képviselői azzal a kifogással éltek, hogy egyik kérelmezőnél sem állanak fenn a szanalási törvényben lefektetett feltételek. A törvényszék bizonyítást rendelt el.

A konverziós törvény végrehajtásával kapcsolatban egyébként rendkívül jellemző felvilágosításokkal szolgált az egyik csikszereidei tekintélyes jogász.

Az ő véleménye szerint a csikmegyei gazdák 80 százaléka elesik a konverzió előnyeiből, mert nem teljesítette a törvényben előírt előfeltételeket.

Sokan vannak, akik váltóikat a lejáratkor nem újították meg, az érdekelt bankok pedig természetesen nem siettek a figyelmeztetéssel. Sokan elmulasztották a kamatok fizetését is.

Ennél a második pontnál, — monddta informátorunk, — súlyos felelősség terheli a bankokat is.

Számtalan esetet tudok, amikor a bank 13—16 százalékos kamatot inkasszál az adóstól anélkül, hogy nyugtát adott volna az összegről.

Ezt már csak azért sem tette, mert a törvény szerint kamat címén csak néhány százalékot szedhetett volna.

De történtek ennél még megdöbbentőbb dolgok is. Akadtak gazdák, akik a törvény ismeretében csak négy százalékot akartak fizetni. Ezt azonban a bankok nem fogadták el. A gazdák viszont, ahelyett, hogy a pénzt és a váltót a bíróságnál deponálták volna, nyugodtan hazamentek — s így elmulasztották a kamatfizetést. Csak a konverziós tárgyalásokon jönnek majd rá, hogy milyen helyrehozhatatlan hibát követtek el.

A nyilatkozatban rendkívül súlyos vád van. A bankoknak is érdekük, hogy ez a dolog kivizsgálás alá kerüljön.

Könnyfakasztó bombák az egyetemi előadáson

Berlin, január 26.

A német reakció erősödése, illetve egyre erősökhöz való válság zsidóellenes beccetel is von maga után. Tegnap Ber-sz-lóban az egyik nagy német egyetemen városban, jobb'dali diákok egy Kohn nevű zsidó egyetemi tanár előadásán könnyfakasztó és büzbombákat dobáltak a tribünre, így hogy az előadást nem lehetett megtartani.

Csakugyan panamázott a marosvásárhelyi munkanélküli-bizottság

Marosvásárhely, január 26.

Szerdán délben hirdetett ítéletet a marosvásárhelyi törvényszék Kacsó Ferenc munkás ügyében, aki — mint megírtnk —, 1932 januárjában a „Hétfői Napló”-ban leleplező cikket közzét a munkanélkülieknek szánt fa átvételéről. Kacsó azt írta, hogy

a segély-bizottság összejátszott a szállítókkal és rothadt, használatatlan fát vett át.

A tárgyaláson ezen állítását harminc tanuval is igazolta.

A törvényszék felmentette Kacsót azzal az indoklással, hogy vádjait részben be is igazolta, másrészt pedig a cikktől látható volt, hogy azt jószándékkal, a munkanélküliek érdekében írta.

A felmentő ítéletet az ügyész nem foglalta meg, csak magánrésről jelentett be felebbezést Bárczy István nyomdász, az átvételi-bizottság egyik tagja.

Követően kimondottan eredeti

„OLLA”

GUM?

OLLA-t, mely evize-dek óta elismert és vezérlő módosít!

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 1771

HIREK

MEGHIIBANT
KARNEVAL

Mi szörnyű maskarák ezek, e maszkok, álcák, jelmezek?

Miért e gyászos vigalom? Ébren vagyok? Vagy álmodom?

Nem álom, hallga, zene szól
tompán, miként a föld alól...Köröttem sápadt emberek
s én egy maszkot sem ismerek...Koldus, tanító, pap, tanár,
egyforma bus rongyokba' jár.Ki jóllakott volt: éheznek,
vésszes görcsök környékezik.Ki dolgozott: most télen áll,
ágyak helyett odvakba' hál.Mint vérre szomjas ordások,
az elcsigázott horda sok!Sírhatnak gyűlnék — s áll a bál:
a pokolbeli Karneval!

NEMES FERENC

— UJABB KÉT ALDOZATA VAN A SZÉKELYFÖLDI FAHARCNAK. Kézdivásárhelyről jelentik: A bárcanélküli fafuvarozásnak újabb két áldozata van a Székelyföldön. A nározsékmegyeyi Bélafalva község két férfiak került a kórházba, mert annyira félt a bárcanélküli fuvarozás után járó 3-4 ezer lejes büntetéstől, hogy szembeszállt a csendőrral, holott a csendőrnél fegyvere volt. Hétfőn történt a véres eset, amely most hallatlan igazságonban tartja nemcsak Bélafalvát, hanem az egész környéket is. Baricz János falusi gazda és fia, Imre, fát szállítottak haza az erdőből. Bárcájuk nem volt, a hideg azonban bárcanélküli is követeli a fűtést. Hazafelé tartottak már, amikor találkozott a csendőrral. A csendőrmester feltartóztatta a fát megrakott szekert és kérte az erdőlési igazolványt. Az természetesen nem volt. Erre kilátásba helyezte a súlyos büntetést és fel akarta írni a neveiket. Baricz János rendkívül elkeseredett, vitába szállt a csendőrral, majd hirtelen ráugrott az őrmesterre és elragadta tőle a fegyvert. Először úgy tett, mintha a fegyvert akarná a meglepett csendőröknek szegezni, de aztán mást gondolt. Félredobta a fegyvert és a fejszéjét ragadta meg. Az őrmester a veszélyeztetett helyzetben az egyik kísérő csendőr fegyverét kapta el s két lövést adott le vele. Mindkét golyó talált: az egyik a gazdát, a másik a fiát terítette le. Az őrmester jelentést tett az esetről felesleges hatóságainak, a sebesülteket pedig beszállították a kézdivásárhelyi Rudolf kórházba. A fia életbenmaradásához nincs semmi remény, a gazda talán megél, hogy megfizethesse a büntetéspénzt és leülje azt a büntetést, ami a hatósággal szembeni erőszakért jár. A sepsiszentgyörgyi törvényszékéről az ügyész és a vizsgálóbíró szállottak ki a helyszínre, hogy megéjtsék a vizsgálatot.

★ Feketénél lehet-e feketébb? E londoni körkérésre jött válaszok között azt a választ ítélték legtalálóbbnak, melyet a Reckitt Ltd. cég adott: éppugy, mint lehet fényesnél fényesebb. Ezt pedig a kályhafestékek versenyében tapasztalták, melyben a Zebra grafit lett a győztes.

Autósok figyelmébe!

Gondoskodjék autójának szavatossági biztosításáról a bukaresti

ALBION S. A. R. biztosító és viszont-biztosító társaságja.

Vezérképviselet:

Bukarest I. Str. Gen. Florescu 12.
A legalacsonyabb díjtételek:

	lejre biztosítva	lel évente
5 üléses teherkocsi	(251.000)	1077
15 " autóbussz	(751.000)	2147
15 üléses felüli autóbussz	(1.011.000)	2817
3 tonnás autókamion	(251.000)	1030

A díjnyitást nagyszámúként is fizethetők.
Kérem díjtalan felvilágosítást.

— BONYODALMAK A NAGYVÁRADAI WEISZ-TELEP KÖRÜL. Nagyváradról jelentik: Többször beszámolt már a B. L. a nagyváradai Weisz-telep lakosságáról, amelyet az árvíz jónéhány szor kiűzött már a lakásokból. A „telepesek” most két pártra szakadtak. Egyrészt hajlandó elköltözni az árvízveszélyes területről s megfelelően tartja a városi tanács által kijelölt új telepet, a többiek azonban tiltakoznak átköltöztetésük ellen. A tanács határozata szerint viszont mindenkinek el kell hagynia a Weisz-telepet. Az elköltözés ellen tiltakozó lakosok kijelentették, hogy csak úgy hajlandók a város határázatába belépni, ha a város fedezi az elköltözés és házépítés költségeit, mert annak idején a városi hivatalnokok felelőtlensége miatt parcellázták az árvízveszélyes telepet.

— HALÁLOS BALESET DETTÁN. Temesvárról jelentik: Halálos baleset történt a dettai pósthivatal előtt, ahol Hack Mihály dúsgazdag nagybirtokos a sikos lépcsőn megcsúszott és elesett. A szerencsétlen ember, aki fejét egy éles kőbe ütötte, még a helyszínen meghalt.

★ Sloan's Liniment folyadék a sajgó testrészek bedörzsölésére. Minden külső fájdalmat megszüntet éjjelen át és ezért előszeretettel alkalmazzák izomrándulásoknál, izomláznál, hát- és arcfájásnál, melyek a húzathól származtak, zúzódásoknál és más hasonló fájdalmaknál. Sloan's Liniment melegít, enyhít és gyógyít, mint a nap.

Válóperi ítélet előtt

nem lehet lemondani a felelősségi jogról

A Semmitőszék elvi jelentőségű döntése

Bukarest, január 26.

A Legfelsőbb Semmitőszék Roscri-tanácsa tegnap egy válóper rendkívül érdekes kérdésében hozott elvi jelentőségű ítéletet.

A tényállás a következő:

A Dessila-házaspár negyven évi együttélés után, életüknek hetvenkettedik évében, arra a bölcs belátásra jutott, hogy nincs szebb, mint az aranyzabados. Válokeresetet nyújtottak be tehát a bukaresti törvényszékhez. Az ügy sürgős és fontos lehetett nekik, mert a keresetben mindketten külön-külön is kihangsúlyozták, hogy

már eleve lemondanak a felelősségi jogáról.

A törvényszék erre a lemondásra támaszkodva jogerős elválasztó ítéletet hozott, amelyet szabályszerűen beiktattak az anyakönyvi hivatal naplójába is. Ilyenképpen azután pont tételt a negyven éves házasság után.

Ebben a pillanatban azonban döntő fordulat következett be, ami négy évtizedes együttélés a nyolcadik x-et taposó embereknél mindig is döntő fordulatokat szokott produkálni. A haragvó apó

és nyanyó ugyanis kibékültek egymással. S miután békebeli erkölcsük elviselhetetlenné tették azt a gondolatot számukra, hogy negyven éves törvényes és megáldott házasság után hátralévő éveiket ebihiten éljék le, kétségbeesetten futottak fűhöz-fához acélból, hogy a törvényszék ítéletét hatálytalanítsák. Mindenekelőtt is megfélembzték a házasság érvénytelenítését kimondó verdiktet, azonban a felebbezés a tálla elutasította. A bukaresti Phylemon és Baucis azzal érvelt, hogy a törvényszék ítélete nem lehet joghatályos, mivel a magánjog 317-ik paragrafusa értelmében a joghatóságnak előbb ki kell mondani az ítéletet, majd ezt közölnie a felekkel, akik ezután dönthetnek afelől, hogy felebbeznek-e vagy sem?

A Semmitőszék tegnapi ülésén a két öreg ember védői megismételték ezt az álláspontot, amelyet a legfelsőbb bíróság helyben is hagyott azzal a megjegyzéssel, hogy

egy még ki sem hirdetett ítélettel szembeni felebbezési jogról lemondani az érvényben levő eljárás szerint nem lehet.

— A BRASSÓI NYUGDIJASOK FIGYELMÉBE. A brassói pénzügyigazgatóság a nyugdíjasok január havi járandóságait a következő sorrendben folyósítja: Január 25: A, B kezű járók, 26: C, D, 27: E, F, 28: G, H, 30: I, J, 31: K, L, február 1: M, N, 3: O, P, Q, 4: R, S, 6: T, U, V, 7: W, X, Z. A hadiövezgyek és hadirokkantak járulékait az adóhivatalban, a többi nyugdíjasát a pénzügyigazgatóságnál fizetik.

— EMBER KERÜLT A MEDVECSAPDÁBA. Kézdivásárhelyről jelentik: Néhány nappal ezelőtt különös szerencsétlenség történt a gelencei erdőben. Szócs Istvánt, az osdolai fa-telep egyik alkalmazottját, aki munkája következtében járt az erdőben, titokzatos lövés érte. A golyó a lábán találta a meglepett embert s térde alatt egészen átfurta a csontot. Egy ideig fogalma sem volt, honnan eredhetett a lövés, hosszabb vizsgálódás után azonban észrevette, hogy az ősvényről négy méternyire egy karabély van kötve a fához. Most már rálatált arra a dróthuzalra is, amely az ősvényről a fegyver ravaszáig vezetett s a melyre ő gondatlanságból rálépett. Medvecsapda került tehát az útjába és pedig a csapdának az a régi, de veszedelmes formája, a mit a törvény szigorúan büntet. Magához vette a fegyvert és sebesült lábával nehezen beindult Kézdivásárhelyre, hogy jelentkezzen a kórházban. Utközben találkozott azokkal a vadőrökkel, akik a csapdát felállították. Ezek

könyörögtek neki, hogy adja vissza a fegyvert s ő vissza is adta. Szócs Istvánt gondozás alá vették a kézdivásárhelyi kórházban, az a megerőltető gyaloglás azonban, amit az erdőből Kézdivásárhelyig tett, súlyos következményekkel járt. Át kellett szállítani a sepsiszentgyörgyi kórházba, ahol amputálták a sebesült lábát.

— TIZEZER TUBUS MORFIUM. Egy berlini speditőrrel a rendőrség lefoglalt egy ládát, amelyben tízezer tubus morfi-um volt. A speditőr elmondta, hogy a morfi-umot egy ismeretlen személytől kapta elraktározásra és nem tudta, hogy mi van a ládában. A rendőrség vizsgálata megállapította, hogy a hatalmas morfi-ummennyiség még a német hadsereg 1918 évi háborús készleteiből származik.

— ROSSZ GYUJTÓZSINÓR — KÉT MUNKASTRAGÉDIA. Nagyváradról jelentik: Az Élesd melletti ronkolyosi kőbányában borzalmas szerencsétlenség történt, amely két munkást tett örök életére munkaképtelenné. Maroca Nicolae és Garadan Nicolae 25 éves bányamunkások egy nagyobb sziklatömb felrobbanásához készültek. A bányairodában átvették a robbantáshoz szükséges dinamitot, majd a sziklatömbnél elhelyezve meggyújtották a zsinórokat. A dinamit nem robbant kellő időben s így a munkások a sziklához siettek megnézni, hogy mi történt. Alig értek a sziklatömbhöz, amikor a dinamit hatalmas dörövéssel explodált. A robbanás

LUX MOZGÓ, BRASSÓ

50 millió ember várta és megjött minden idők legnagyobb filmje

GRETA GARBO

JOAN CRAWFORD
JOHN BARRYMORE
LIONEL BARRYMORE
W ALLICE BEERY
LEWIS STONE

a világ legnagyobb sztárjaival VICKY BAUM világhírű regényének filmváltozata a

GRAND HOTEL

Marocát mindkét szemére megvakította. Garadannak pedig mindkét karját letétte. Az ügyészség nyomban vizsgálatot indított annak a megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. Az eddig megéjtett vizsgálat szerint a borzalmas katasztrófát a rosszminőségű gyújtózsínor okozta.

— GRAND HOTEL — A NAGY FILM. Vicky Baum Grand Hotel-je a forgójátón belül zajló világ eseményeit tárja fel megdöbbentő erővel. Ebből a „kolportázs” regényből mindán milliós példányszámban kelt el világ szerte, szindarabot írtak, most pedig filmre vitték és megalkották az utóbbi évek leghatalmasabb drámai műremekét. És az örök hotel-forgóajtó háttere a szenális alkotás mindhárom változatában egyforma tökéletességgel domborodik ki. A szállodai hall figurája, Otterschlag dr., akinek a francia fronton egy srappell félarcát roncsolta szét és üvegszemmel nézi az unalmas világot, amelybe ember nyomorúsága bőrtönzött be. Aztán beljebb, a forgóajtó mögött, a hisztérikun bálbel több le- és felcsúszottjai, Grusinszkája, a klasszikus orosz táncosnő, negyvenfelé hajló fiatalos öregségével, aki „már nem is asszony, csak egy kipréselt darab, megbomlott felelősség”. A Metro Goldwyn stúdióban készült „Grand Hotel”, amely másfél felvonással hosszabb a megszokott filmeknél, tökéletesen felgöngyölíti Vicky Baum témakomplexumát és idegfejtőn, hűen adja azt vissza. Hogy mennyi munka fekszik ebben a filmóriásban, annak legbeszédesebb bizonyítékát nyújtja az, hogy a film minden szerepét nagy sztárokról, komoly művészekre osztották ki. A film főszerepét, Grusinszkáját, Greta Garbo alakítja. Elfáradt asszony a benne szunnyadó démon ideges vibrációival, Joan Crawford a másik csillag, Lángoska szerepében, Jon Barrymore, Amerika legnagyobb drámai színésze mint Gergern báró, Lionel Barrymore, a meghasonlott könyvelő Kringelein ragyogó maszkjában, végül pedig Lewis Stone Otterschlag dr. és Wallace Beery Preysing vezérigazgató szerepében. Ezt a monumentális filmet jelenleg a brassói Lux-mozgóban vetítik.

— MÁR NYOMOZNAK MARIARADNÁN. Temesvárról jelentik: A máriaradnai vallás-gyalázás ügyében a hatóságok végre komoly nyomozást indítottak, bár most — annyi idő leforgása után — a munka természetesen nehezebben halad. Iliescu csendőrnagy és Catana kapitány a helyszíre utaztak, ahol az összes gyanúsítottakat kihallgatták. A nyomozó bizottság, a hír szerint, új nyomokra bukkant.

Dr. MÁTYÁS MÁTYÁS

a Park-szennárium ig. főorvosa,
egyetemi m. tanár ezt írja:

A modern sebesítet még a sebbezelésben is tartózkodik a dezinficiensektől, még károsabb tehát a dezinficiensek állandó használata. A szájat sterilizálni antiszeptikumokkal amög sem lehet, ellenben az antiszeptikumok a száj természetes védőeszközének munkáját gátolják. Szájműtete után mindíg „PERLOTT” használataat rendelem és én magam is állandóan a „PERLOTT” fog és szájpótló szereket használok, mivel ezek nem tartalmaznak deszficienseket, sőt biochemikusok, mert tartalmaznak egy oyan növényi fermentumot, mely a száj és fogak természetes védőberendezésének hatását fokozni, sőt pótolni tudja.

DEVAN:

A sielés abc-je

95 rajzzal ára 90 lej.

Kapható a
Brassói Lapok Könyvosztályában„DER WEISSE
RAUSCH“ (A FEHÉR
MÁMOR?)

KÖZGAZDASÁGI HÍREK

A Román Nemzeti Bank a közönség tudomására hozza, hogy bármilyen összeget elfogad leljen betétként. A letétbe helyezett összegek után a pénztintézet semmiféle kamatot sem fizet.

Statisztikai kimutatás szerint Bécs város fogyasztása a múlt évben harminc-hét százalékkal csökkent. Kenyérben a csökkenés naponta tizenhatezer kilogram. 1932-ben 141.000 darab sertéssel kevesebbet vágtak az osztrák fővárosban, mint az előző évben.

A francia jegybank aranykészlete a múlt héten 355 millió frankkal csökkent. A Banque de France aranyállománya ezidő szerint 2.405 millió frank. Az aranyfedezet azonban a bankjegyforgalom nagymértékű csökkenése következtében így is 77,83 százalékról 78,91 százalékra emelkedett.

Oroszország hír szerint a legközelebbi hetekben két és fél millió dollár értékű megrendelést tesz az osztrák iparvállalatoknál.

Az új dunahajózási kartell egységes személy- és áruszállítási menetrendet és tervezetet dolgoz ki. A szállításokban az egyes társaságok kulcsszerű arányban vesznek részt.

A bukaresti rádióműsor

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 26.

BUKAREST. 12.50: Tőzsdejelentések. 13: Gramofon. 13.40: Hírek, időjelzés. 14: Gramofon. 18: Sibiceanu-zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: Előadás a repülésről. 19.25: Sibiceanu-zene. 19.50: Rádiószabadegyetem: M. Cantacuzino és Tzigara Samurcas előadása. 20.30: Wagner: „Tannhäuser” c. operája. Felvonásokközben: Hírek és sporteredmények.

PÉNTEK, JANUÁR 27.

BUKAREST. 12.50: Tőzsdejelentések. 13: Gramofon. 13.40: Hírek, időjelzés. 14: Gramofon. 18: A rádió zenekara. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: M. Relea előadása Bergsonról. 19.25: A rádió zenekara. 20: Rádiószabadegyetem: I. Simionescu és F. Aderca előadásai. 20.40: Gramofon. 21: Filharmónikus hgv. 21.45: Mărioara Zimniceanu felolvasása. 22: Filharmónikus hgv. 23: Hírek.

SZOMBAT, JANUÁR 28.

BUKAREST. 12.50: Tőzsdejelentések. 13: Gramofon. 13.40: Hírek, időjelzés. 14: Gramofon. 18: Dinicu-zene. 19: Hírek, időjelzés. 19.10: M. Sadoveanu: Színházi krónika. 20: Rádiószabadegyetem: D. Mugur és A. Filimon előadásai. 20.40: Gramofon. 21: Alexandra Zolna énekesnő hgv. 21.20: Az 1. vadász. zenekara. 21.50: Seid Abdurmann előadása a ramazánról. 22.05: Az 1. vadász. zenekara. 22.45: Hírek, sporteredmények.

B. B.

12

Ez a három jel már átment a köztudatba,

Bristol Budapest
12 — P-ért

ad naponta nagyon jó szobát, elsőrangú ellátással.

A vendég minden kényelmét megtalálja.

Délután és este tánc.

A bárban intim, hangulatos esték.

PAPINI

KRISZTUS
története

Propaganda kiadás 90 lej
vászonzótésben csak
Kapható a Brassói Lapok könyvtárában, Brassó.

Már az ingatlanokat sem kiméli az adóhivatal

Házakat árvereznek adóhátralék miatt
Nagyszalonján

Nagyvárad, január 26.

A nagyváradai pénzügyigazgatóság utasítást küldött a nagyszalonjai adóhivatalhoz, hogy az adóhátralékok behajtását a legdrágább kiméletlenséggel kezdje meg.

A nagyszalonjai adóhátralékosok ellen tehát megindult az offenzíva, olyan szigorúsággal, amire még nem volt példa. Nagyszalonján ugyanis igen sokan van-

nak, akiknek adótartozása 20—60 ezer lejt is kitesz s akik fizetnének, ha volna pénzüik. Minthogy azonban az adóhátralékokra senki sincsen pénz, az adóhivatal a házakat kezdte betáblázni és dobrautni. Nagyszalonján rendkívül nagy az elkeseredés az adóhivatal eljárása miatt, mert eddig arra még nem volt példa sehol az országban hogy adóhátralék fejében lakóházakat árvereztek volna el.

A budapesti Mintavásáron önálló kiállítása lesz a textil- és divatiparoknak

A „Családi ház belseje, udvara és kertje” a budapesti Mintavásáron

Budapest, január 26.

Budapest és a szomszédos országok nagy városaiiban egyre több helyen látható egy feltűnően szép és művészi plakát: a május 6—15 között megrendezendő Budapesti Nemzetközi Vásár plakátja. Fehér galamb repül, szájában o'ajág helyett Merkur-bottal. A gazdasági élet békegalambja, mely hírül vitte: a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetősége 1933-ban is megtartja a budapesti árumintavásárt. A kormány, a kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági érdekképviseletek, a Magyar Nemzeti Bank, Magyarország és Európa vasutigazgatóságai megértéssel siettek a vásár vezetőségének támogatására és a kedvezmények egész sorát biztosították a vásár kiállítóinak és látogatóinak.

Mindezek a kedvezmények, amelveket a Budapesti Nemzetközi Vásár kiállítói és látogatói az elmúlt években élveztek,

az idén is meg lesznek. Ezekon felül azonban olyan könnyítések is tárgyal a vásár vezetősége, melyek teljes mértékben ellensúlyozzák a világszerte élebe léptetett áru-, pénz és személyforgalmi korlátozásokat és különösen a szomszédos államok közönségének tömeges vásárlátogatását segítik elő. Ehhez mértén a vásár rendezősége is megtett mindent, hogy az eddiginél többet és szebbet nyújtson. Redukálta a kiállítók költségeit és a kedvezmények koncentrációjával rendkívüli árcsökkenést biztosít a bevásárlók számára.

Magának a vásárnak a programja igen gazdag. Az idei májusi vásáron is teljes apparátussal vonul fel az építőipar, a bútortipar, a vas- és gépipar és az élelmiszeripar, de mindezen a csoportokon belül olyan újítások és tömegcikkék is kerülnek bemutatásra, melyek hangulycsodálatosan szolgálják a közönség modern,

TRITSCH Sportáruház

postacsomagokban vidékre is szállít:
felszerelt ski-t, rodlit, korcsolyát stb.
BRASSÓ, Str. Voivodul Mihai 20 (Kolostor-u)

de amellott jutányos lakáskultúráját, praktikus berendezkedését, ruházatkodását és élelmézését.

Külön, önálló kiállítás lesz a textil- és divatiparok hatalmas csoportja, mely látványos dípatrépüvel kapcsolatban mutatja be a modern ruházatkodási iparok új és jutányos termékeit. Rendkívül érdekes lesz a „családi ház belseje, udvara és kertje” című csoport, mely demonstrálni fogja azt is, hogy milyen mellékkereseti lehetőségeket lehet nyújtani a baromfitenyésztés, méhészet, selyemhernyótenyésztés stb. után a középosztály-nak.

A májusi vásár iránt máris igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, különösen a szomszédos országokból és minden jel arra mutat, hogy a részvétel még a tavalyinál is nagyobb arányú lesz.

A Királyi Magyar Automobil Club különben a vásár vezetőségével karöltve a vásár alkalmából csillagturát szervez, amelyen a vásárt autón felkereső kereskedők számára kedvezményes nevezési díjak és külön versenydíjak lesznek biztosítva. A csillagturákra április 15-ig lehet benevezni.

A vásár tartama alatt rendezik meg Budapestén a Liszt Ferenc nemzetközi emlék-zongorahangversenyt is, amelyre ugyancsak jelentős díjakat tűztek ki az illetékes hatóságok, intézmények és zenekarok.

Ezzel egyidejűleg jelentik Budapestről, hogy a Magyar Nemzeti Bank 15 millió külföldi zárolt árupengőt felszabadított a Budapesti Nemzetközi Vásáron köten-dő exportüzletek számára. Az áru listát később teszik közzé. A román állampolgárok szempontjából ez azt jelenti, hogy azok, akiknek követelésük van Magyarországon, a vásár alkalmából ezen összeg erejéig pengőben vásárolhatnak különböző, később meghatározandó cikkeket, vagyis követeléseiket ily módon hivatják le.

SPORT

Újabb fölényes
győzelmet aratott a csiki
jéghekkci-csapat

CSC — Universitatea
4:1 (0:0, 2:1, 2:0)

Csikszereda, január 26.

A vasárnapi 2:0 arányú győzelem után a CSC jéghekkci csapata kedden adott a csikszeredai pályán revánst.

A csapatok előző számunkban közölt felállítás szerint állanak jégre. Bíró. Grecu, Csikszereda.

Végeredmény 4:1 a csikiak javára. Informác ónk szerint legközelebb a bukaresti Telefon Klubbal mérkőzik a CSC.

A BTE tehetségkutató
siversenye

Brassó, január 26.

A Brassói Turista Egyesület Siskakosztálya az idén telen rendezte első, külföldön is bevált tehetségkutató siversenyt, mely a várakozásnak megfelelően jól sikerült.

Kilenc-tizenkét éves gyermekek állottak starthoz a rakodói Szent János Kútnál, kor szerint három csoportba osztva. Mintegy 30—40 főnyi érdeklő közönség sorfala közt haladtak végig a versenyzők, akik között valóban akadt néhány tehets ges. A verseny eredménye a következő:

15—17 évesek: 1. Boda Zoltán 5 perc 55 mp. 2. Nagy Ferenc (Csikszereda) 6 perc 24 mp. 3. ifj. Szele Béla 6 perc 30 mp. 4. Milosovits Károly 6 perc 34

mp.

11—13 évesek: 1. Székely István 5 perc 42 mp. (legjobb időeredmény) 2. Weisz Rudolf 6 perc 29 mp. 3. Takács László 6 perc 32 mp. 4. Fazekas László 7 perc 05 mp.

8—10 évesek: 1. Huszár Márton 7 perc 05 mp. 2. Sipos Ferenc 7 perc 57 mp. 3. Száva Lajos 8 perc 21 mp. 4. Sipos Otília lányversenyző 8 perc 36 mp.

A verseny végén a rendezőség a Rekord Sport, a Trisch Poldi és a Brassói Lapok könyvtálya cégek ajándékait osztotta ki a verseny első két helyezettjeinek.

Sulyos
szerencsétlenségek a
szinajai versenyeken

Szinaja, február hó 26.

A napokban tartott nemzeti bobsleigh és rodliversenyek alkalmával több sulyos szerencsétlenség történt, melyek közül egy halálosvégű volt.

Egy négyszemélyes bobszán, melyet Onca hadnagy vezetett, a meredek lejtőn a nagy lendület következtében kiugrott a pályáról és elütötte Davidescu gimnazista tanulót, aki szörnyethalt.

Opris kapitány, aki Károly királyt hazaérkezésekor Kolozsvárról repülőgépen Bukarestbe szállította, szintén felborult egy bobból és fején sulyosan megsebesült. Még két vadászhadnagy is szerencsétlenül járt, úgy, hogy kórházba kellett szállítaniok.

Sulyos baleset érte Max Auschnit-ot, a Titan-Kalán-Nadrág és Resica művek vezérigazgatóját. A bób, melyen Dincu Frumescu vezetésével Max Auschnit, Brisiu-né Cantemir és Hurmuzescu ültek, felborult. A vezető koponyaalapi törést, Auschnit sulyos fejsérülést, Brisiu-né pedig szintén sulyos sérüléseket szenvedett. Valamennyit a fővárosi szanatóriumokba szállították.

Legközelebb:

Leni Riefenstahl legnagyobb filmalkotása:

„DER WEISSE RAUSCH” (A FEHÉR
MÁMOR)
a brassói Astra-Mozgóban

Rövid sporthirek

Az országos sibajnokság 50 km-es futóversenye, valamint a 4x12,5 km-es staféta versenye csütörtökön zajlik le a Predeal—Spitzberg—Rozsnyó közti területen.

Siegmund Ruud kiváló norvég siugró világrekordert vasárnapra Budapestre várják. Értesülésünk szerint azonban vasárnap Brassóban versenyez a pojánai országos ugróversenven.

A bukaresti jéghekkizók tegnap táviratilag kértek Budapestről február 2—3—5-re csapatot. Valószínű, hogy egy magyar kombinált fog lejönni, ha beengedik.

Máriássy Lajos, lemondott magyar labdarugókapitány helyébe szombaton választ a MLSz új embert.

Az olasz—angol mérkőzésre a római stadiont 55.000 férőhelyűvé bővítik ki.

LEGBIZTOSABBAN
LEGYÖZI A

NEURALGINE
JURIST

— A HETVENESZTENDŐS BRASSÓI MAGYAR DALÁRDA most tartotta meg a Vigadó kéktérképében rendes évi közgyűlését. A nagy érdeklődés jegyében lezajlott közgyűlésen Szemlér Ferenc és Szabó Béni elnökök elnökölték. A közgyűlés napirendjének kiemelkedő pontja a Vermessi Sándor által előterjesztett, szépen kidolgozott évi jelentés volt, mely beszámolt arról az emberfeletti erőfeszítésről és áldozatos munkásságról, mellyel a dalárda dicső multjához hűen, az anyagi nehézségek és megpróbáltatások hullámverése közepette is elismeréssparancsoló módon teljesítette nemes kulturfeladatát. Rámutatott a titkári jelentés arra a szomorú jelenségre, mely a dalárdát komoly veszedelemmel fenyegeti: a közönség nemtörődőmségére, közönyére és az áldozatkészség katasztrófális hiányára, kiemelve ezzel szemben a kötelességteljesítés dicséretes példányképeit. Mély szomorúsággal emlékezett meg Grünfeld Vilmosról, a Brassói Lapok kiadó-tulajdonosáról, aki igazi jötevője volt a magyar dalkultúra intézményének, de akit, a magyarság őszinte fájdalomára, elveszítettünk.

A pénztárosi és számviteli jelentések tanúságot tettek arról, hogy a dalárda ügyvitelére példás, de számot adtak arról is, hogy a titkári jelentés felajdulása teljesen indokolt, mert a legrégibb brassói magyar kulturegyület gazdasági konstrukciója valóban roskadozóban van.

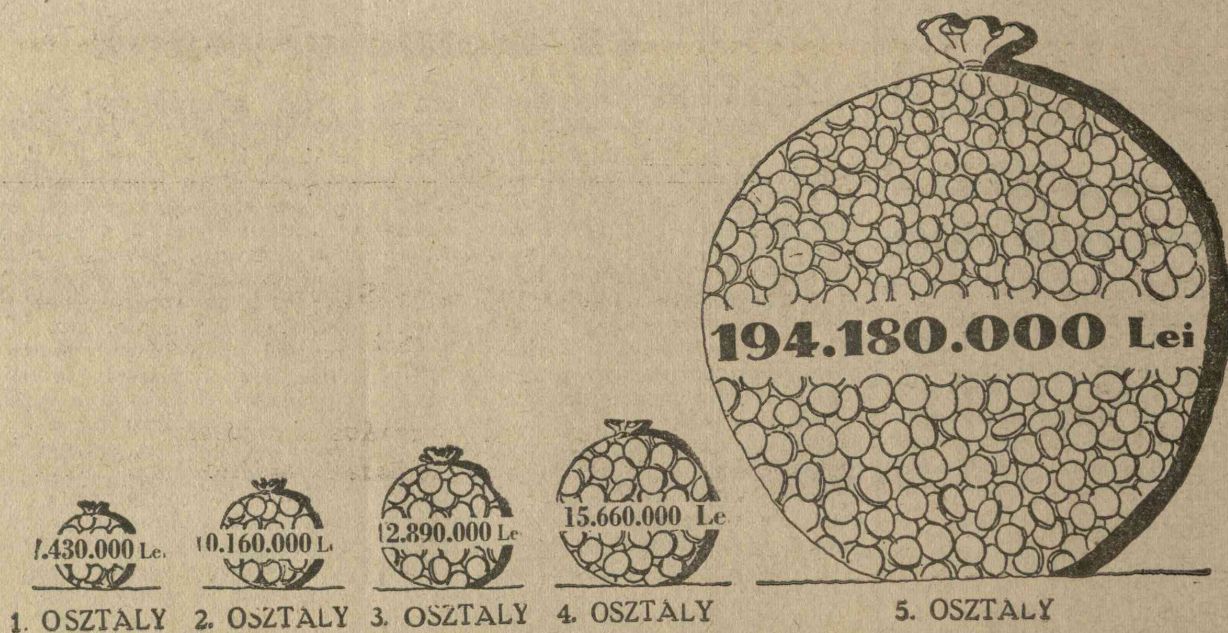
Szép és lélekemelő jelenete volt a közgyűlésnek, mikor zajos óvációk közepette a dalárda tiszteletbeli tagjává választották Vertán P. Jánost, aki negyven esztendővel meghaladó idő óta lelkes tagja az egyesületnek.

A választások rendjén a régi tisztikart állította a dalárda megint az élre.

A közgyűlésen elhangzott jelentések szomorú képét festették meg annak a kétségbeesett állapotnak, mely a hétvézides kulturbásva alapjait fenyegeti. Érthetetlen, hogy Brassó magyarsága miért burkolódik a közöny palástjába ezzel az intézménnyel szemben? Évtizedeken át szolgálja ez az egyesület a legszébb sikereket aratva a magyar kultúra szent ügyét. A tagok lelkes odaadással áldoznak időt, tudást, sőt anyagiakat is és ekkor a magyar társadalom fukar tétlenséggel főre áll és hagyja küzködni, kinlódni, vergődni ezt az együletet, ahelyett, hogy hatalmas falánkot alkotva, melléje állana és védelmezné az idők viszontagságaival szemben, edzés és erősítés, hogy az anyagi gondok ne békéshassák le a magyar dal diadalmas szárnyalását. Fel kell ébrednie ennek a társadalomnak blünc elnyedtségéből, vétkes nemtörődőmségéből és Brassó minden magyarjának fel kell sorakoznia ennek a magyar egyesületnek a támogatására. Hasztalan kérkedhet valamely nép dicső multtal bizonytalan a jelene és kétségbeesett a jövője, ha nem becsüli meg, nem védelmezi és nem fejleszti nemzeti kulturáját. Gondolja meg ezt jól minden brassói magyar és teljesítse kötelességét, míg nem késő. A dalárda most indítja be új pártolótag toborzó akcióját. Nem kér nagy áldozatokat, nem kér lehetlenséget: csak azt kéri, amit a mai nehéz helyzetben is nyújthat az, aki segítségére akar lenni a komoly veszedelembe forgó nemzeti kultúrának. Mindenki erejéhez mérten vállalhat támogatást, de az áldozathozatalból mindenkinek ki kell vennie a részét.

Jön az 5. osztály a legmagasabb nyereményekkel!

AZ állami osztálysorsjáték — amint a neve is mondja — osztályokra van felosztva. Aki tehát kezdettől fogva játszik, annak 5 osztályon át kell játszania, vagy 5 részletben fizeti a sorsjegy árát, amellyel résztvehet a sorsjáték összes húzásain és egész életére meggazdagodhatik. A nyeremények összege osztályról osztályra emelkedik; így az első négy osztályban 7-10-12-15 millió, összesen 46.140.000 lej kerül kisorsolásra, míg az 5. osztály egyedül négyszer annyit, vagyis közel 200 milliót sorsol ki, 38 nap alatt, mert ennyi ideig tart a húzás. Az 5-ik osztály tehát kétségtelenül a legértékesebb és legérdekesebb osztály, úgy a nyeremények végösszege mint az egyes nyeremények összegeire való tekintettel. Ebben az osztályban sorsolják ki az 5-3-2-1 milliós nyereményeket.

Az első négy osztály nyereményeinek
összege az össznyereményeknek csak

20%

Míg egyedül az 5. osztályban
kisorsolásra kerül a fennmaradó

80%

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

...Gummi...
A PREZERVATÍV CSODA
5 ÉVI JÓTÁLLÁS
RAKTÁRKÉPESÉRT!
A gummifa valódi tejfolya
déből való készítmény.
Ezért básonyupuhású és
rendkívül erős.
**GYÓGYSZERTÁRÁKBAN és
DROGÉRIÁKBAN!**

Szaklapokra

ELEKES-nél

kell előfizetni
Brassó, Kapu-utca 6.

MEGNYILT

**a
RECLAM
CIPŐÜZLET**

BRASSO, KOLOSTOR-UTCA
20, bejárat Weisz Mihály utcán
**ELEGÁNS,
MEGBIZHATÓ,
OLCSÓ**

Házasság miatt elsőrangú
NŐI KALAP-SZALON forgal-
mas városban olcsón eladó.
Cím 1170. szám alatt a kiadó-
hivatalban.

Zoknik minden minőségben,
legolcsóbbak, legjobbak Franz
Cross kötöttáruáruháiban, Bras-
só, Kapu-utca 38. 136

Keresünk megvételre hasz-
nált szűrőprest. Ajánlatokat
„Ipar” jelígre Rudolf Mosse-
hoz, Cluj kéretnek. 1176

Használt írógépet veszek,
bármilyen állapotban. Vasut
utca 53. Írógép műhely. 1175

Állást nyer

Csak teljesen szak-
képezt és gyakorlott
**fonó-
és ványolómester**
kerestetik gyapjú- és manipu-
lált fonalak részére. Aján-
latok **Intreprinderile S.
FILDERMANN, Bacau**

Vásárolhanak szerencsés sorsjegyei a

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-I.

Cluj, Piața Unirii 20.

a Román Állami osztálysorsjáték főelárusítójától
és vidéki bizományosaitól

Postai menrendelések a **egyon osabban eszközölhetnek.**

Lakás

Egy, vagy két szoba, buto-
rozva is, centrumhoz közel,
olcsón kiadó. Curmătura A 2.

Kisebb két szoba, konyhás
lakást keresek, fürdőszobával.
Ajánlatokat „Modern” jelígre
a kiadóhivatalba kérek. 1144

A HAZICUKRASZAI KEZI
KÖNYVE. Krbekné kitűnő

munkája alapján a leggyesze-
rűbb és a legkülönlegesebb
tesztákat mindenki házilag ké-
szítheti. A legjobb cukrászda
otthon negyedannyi költséggel.
Ára félvászonkötésben 50 lej.

Raktárt keresek bérbe

Megtelel pince vagy padláshelyiség is.
Ajánlatokat „Állandó bérlet” jelígre Saxonía-
hoz, Brassó, Kolostor-utca 14 kérek

Korszerű Husnélküli Táplálkozás

Utbaigazitásokkal és konyhareceptekkel.
Vese, gyomor, stb. betegek diétás ellátá-
sára. — Étrendi tanácsokkal, 303 recepttel
és 94 összeállított menüvel.

Írta: Dr. Rusznák István, budapesti
szanatóriumi vezetőorvos.

Ára: 95 lej, postán, utánvétellel 115 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Eladó

Gépek:

Magasnyomású lokomobil, elektromotor,
transzformator, téstádagasztó gépek, hab-
verő- és kavargógépek, burgonyaprés,
szallagfűrész stb.

Irodának:

Kasszák, számológépek, „Rödertal” betű-
nyomo berendezés, telefonok, hosszú
pult stb.

Borpincéknek:

Filter, palackok, fadugó (Schrödel), hordó-
lábak, sárgarézcseppek, szivattyúk stb.

Különbözők:

Mannesmanncsövek, szénsavpalackok, kar-
pák, kavicshányó viliák, tizedes mérlegek,
különböző formák cukrászüzemek ré-
szére stb.

Közelebbit:

FRIEDRICH CZELL és FIAI

Dr. Czeli Vilmos csoportnál
Brassó, Kolostor-utca 28.